

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий морський гуманітарний інститут
Кафедра Філософія

СИЛАБУС

Навчальної дисципліни «Філософія»

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>	
Програма навчання	<i>Освітньо-професійна</i>	
Галузь знань	<i>03</i>	<i>Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035</i>	<i>Філологія</i>
Освітня програма	<i>Технічний переклад у сфері морського бізнесу</i>	
Цикл дисципліни	<i>Професійна</i>	
Курс та семестр	<i>2 курс, 3 семестр</i>	
Обсяг дисципліни	<i>3 кредитів ECTS / 90 академічних годин</i>	
Види аудиторних занять	<i>Лекції, практичні заняття.</i>	
Індивідуальні та (або) групові завдання	<i>-</i>	
Форми контролю	<i>Іспит</i>	

Викладачі:

Куліченко Володимир Вікторович – завідуючий кафедрою Філософія, доцент
vykphilosoph@ukr.net, +38097-113-60-81

Стовпець Олександр Васильович – професор, доктор філософських наук,
a.stovpets@gmail.com , 063-603-37-56

Соловйова Ірина Іванівна – доцент, cartilius@gmail.com, 093-928-59-72

Сіренко Олена Миколаївна – ст. викладач, sirenkolenk@gmail.com, 093-236-34-79

Кучеренко Наталія Анатоліївна – викладач, nataodessa1975@gmail.com, +38093-44-777=24

Метою дисципліни «Філософія» є

- вивчення законів розвитку філософії як світогляду, знання яких необхідно для безпосередньої практичної діяльності майбутніх спеціалістів;
- формування вихідної світоглядної культури в подальшій загально гуманітарної підготовці фахівця;
- освоєння масиву фундаментальних знань, на базі яких майбутній фахівець матиме нагоду самостійно оволодіти новим змістом подальшого соціального та науково-технічного прогресу.

Завдання:

- висвітлення суті філософії як науки та навчальної дисципліни;
- визначення сутності філософії як світогляду, її структури, функцій та характерних ознак;
- ознайомлення з сучасними концепціями філософської культури.

Програмні компетентності

Загальні компетентності:

ЗК1. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетенції:

СК1. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

СК2. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формувати аргументовані висновки та рекомендації

СК3. Здатність до формування транскультуральних понять, вміння співпрацювати з представниками різних релігійних конфесій, культур.

Програмні результати навчання:

ПРН02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН03. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН04. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН05. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин			
		лекції	практичні	індивідуальні	самостійні
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. Філософська онтологія та гносеологія					
1	Тема 1. Предмет філософії	2			4
2	Тема 2. . Історія формування філософської онтології і сучасне	4	2		6

	бачення світу				
3	Тема 3. Вчення про розвиток	2			4
4	Тема 4. Свідомість як філософська проблема	2	2		4
5	Тема 5. Теорія пізнання	2	2		4
	ІНДЗ (Реф., творча робота, КР)				10
Разом за змістовим модулем 1:		12	6		32
Змістовний модуль 2. Соціальна філософія					
6	Тема 6. Суспільство, його суть, структура і функції:	4	2		6
7	Тема 7. Культура як необхідна умова людського буття. Соціальна аксіологія	2			6
8	Тема 8. Проблема людини у філософії	2	2		6
	ІНДЗ (Реф., творча робота, КР)				10
Разом за змістовим модулем 2:		8	4		28
Всього		20	10		60

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1) оцінювання **роботи** студента впродовж аудиторних занять (систематична підготовка до семінарських занять, опитування студентів, активна участь у дискусіях за темою заняття);

2) оцінки за виступ в аудиторії із самостійно підготовленою **доповіддю** за темою семінарського заняття (структурованість доповіді, обґрунтованість матеріалу, що викладається, зацікавленість слухачів);

3) оцінки за самостійно підготовлені **реферат**, або **творчу роботу (зокрема, есе на обрану тему)** за вищезазначеними темами:

– **реферат** повинен мати структурований вигляд, план, список літератури. Зміст реферату — обґрунтований, теоретизований, написаний на основі вагомого джерельного матеріалу. **Захист реферату** на семінарському занятті або на консультації, індивідуальному занятті;

– **творча робота** може мати вигляд ілюстративної підборки (7-10 ілюстрацій) із анотацією (об'ємом 5-6 стор.); збірки особистих малюнків за означеною темою; підборки наукових або науково-популярних фільмів; комп'ютерної презентації; слайдпрограми; літературного есе тощо.

4) **тестування** з використанням ПК або у паперовому вигляді. Студент має продемонструвати знання з усіх розділів та тем змістового модулю або усього курсу;

5) **контрольної (модульної) роботи (КР)** — письмова КР повинна мати аргументовані та вичерпні відповіді, демонструвати володіння термінологією, хронологією та основними положеннями релігієзнавства;

6) до поточної оцінки можуть бути додані бали за участь студента у науково-дослідній, пошуковій роботі, олімпіадах та конференціях за даною дисципліною.

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку з логіки та релігієзнавства, що складається з усіх вище зазначених форм роботи, а також екзамену з філософії та має складати не менш ніж 60 балів.

Підвищення оцінки здійснюється у формі усного опитування або у вигляді письмової роботи за всіма темами курсу.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Світогляд, його структура та історичні типи.
2. Предмет, структура і функції філософії.
3. Філософія і світогляд.
4. Філософія і наука.
5. Наукове і ненаукове знання.
6. Загальна характеристика античної філософії.
7. Загальна характеристика середньовічної філософії.
8. Філософія Відродження.
9. Філософія Нового часу.
10. Німецька класична філософія.
11. Основні напрямки сучасної філософії.
12. Основне питання філософії і дві його сторони (онтологічна і гносеологічна).
13. Ідеалізм і його форми.
14. Матеріалізм і його форми.
15. Теорія ідей Платона.
16. Метафізика Аристотеля.
17. Філософське поняття матерії і природничо-наукова картина світу.
18. Поняття «буття» і класифікація типів реальності.
19. Сутність і специфіка соціального буття.
20. Поняття і форми духовного буття.
21. Рух як загальний атрибут матерії.
22. Форми руху матерії та їх взаємозв'язок.
23. Простір і час як філософські категорії.
24. Проблема виникнення свідомості.

25. Історико-філософські концепції свідомості.
 26. Сутність і структура свідомості.
 27. Свідомість і мозок. Психофізіологічна проблема.
 28. Свідомість і несвідоме.
 29. Свідомість і самосвідомість.
 30. Матеріальне і ідеальне.
 31. Логіко-гносеологічна і матеріалістична моделі діалектики.
 32. Діалектичний та метафізичний стилі мислення.
 33. Категорії діалектики.
 34. Закони діалектики.
 35. Сутність і види пізнавальної діяльності.
 36. Емпіричний і теоретичний рівні пізнання.
 37. Чуттєве і раціональне в процесі пізнання.
 38. Проблема істини і її критерії (вказіть відомі вам концепції істини).
 39. Практика як основа, мета пізнання і критерій істини.
 40. Сутність наукового пізнання.
 41. Основні форми наукового пізнання (проблема, гіпотеза, теорія).
 42. Класифікація методів наукового пізнання.
 43. Метод філософії Сократа (античне і сучасне розуміння діалогу).
 44. Циклічні і лінійні теорії історичного процесу.
 45. Теорії походження суспільства (теологічна, класично-раціоналістична, діалектико-матеріалістична).
 46. Товариство як система.
 47. Концепція індустріального і постіндустріального суспільства.
 48. Концепція двуполушарної структури світу: сенс дихотомії Схід-Захід.
 49. Поняття «культура» і поняття «цивілізація».
 50. Традиція і новація в культурі.
 51. Творчість як найбільш адекватна форма людського існування.
 52. Особливості аксіологічного і дезаксіологічного підходів до розуміння культури.
 53. Визначте поняття «культура» і дайте його інтерпретацію.
 54. Як співвідносяться поняття «природа», «суспільство», «культура»?
 55. Який зміст ми вкладаємо в поняття «природа людини»?
 56. Як слід розуміти штучність культури?
 57. Політика і право як регулятори життєдіяльності.
 58. Мораль як регулятор поведінки. Добро і зло.
 59. Мистецтво як спосіб художнього освоєння світу.
 60. Основні проблеми аксіології.
 61. Які релігійні, моральні, естетичні цінності Вам відомі?
 62. Який механізм формування цінностей особистості?
 63. Чи виправдане стверджувати, що людина використовує своє тіло для затвердження властивих йому цінностей? Дайте обґрунтування своєї відповіді.
 64. Що означає засуджений людини до свободи (екзистенціалізм)?
- Проблема людини в сучасній філософії (персоналізм, екзистенціалізм, прагматизм).

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література

1. Філософія: Навч. Посібник / За ред.. Надольного І.Ф. – К: Вікар, 2002.
2. В.Куліченко, О. Черниш. Філософія. Підручник - Одеса., 2012.
3. Основи філософії. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Черниша А.М., - Одеса: ОНМУ, 2006.

4. Філософія. Підручник для вузів / Під ред. Дмитрієвої В.М. - М., 2008. Філософія. Навч. посіб. / За ред. Горбуль О.Д. - К., 2004.
5. Філософія. Навч. посібник / За ред. Волкова О.М. - Ростов-на-Дону, 2006.
6. Соціальна філософія. Підручник / За ред. Андрущенко В.П., Горлача Н.І., - Київ-Харків, 2002.

Допоміжні джерела

1. Голошубова А.А. Словарь философских терминов.- Одесса, 2007.
2. Всемирная энциклопедия. Философия XX век.- М., 2002.
3. Постмодернизм. Энциклопедия.- Минск, 2001.

Першоджерела:

1. Аристотель. Соч. в 4-х т. - М., 1976.
2. Бердяев Н. Самопознания. - М., 2001..
3. Бердяев Н.А. Смысл истории. М., - 1990.
4. Бекон Ф. Соч. в 2-х томах, - М., 1978.
5. Бубер М. Два образа веры. - М., 1996.
6. Гегель Г.-В.-Ф. Лекции з истории философии, Кн. перша. - СПб., 1993.
7. Гегель Г.-В.-Ф. Система наук. Частина перша. Феноменология духу // Соч. - т. IV. - М., 1959.
8. Декарт Р. Выбранные творения. - М., 1950.
9. Локк Д. Соч. в 3-х т. - М.: Думка, 1985.
10. Лебедев А.В. Фрагменты ранних греческих философов. - М., 1989.
11. Маркс К., Энгельс Ф. Немецкая идеология. Соч., Т.3.
12. Платон. Собр. соч. в 4-х т. - М., 1993.
13. Поппер К. Открытое общество та его враги. - М., 1992.
14. Сорокин П. Людина, цивилизация, общество. - М., 1992.
15. Тойнби А. Понимание истории. - М., 1991.
16. Хюбнер К. Истина мифа. - М., 1996.
17. Шпенглер О. Закат Европы. - М., 1993.

Додаткова література:

1. Башляр Г. Новый рационализм. М.: Прогресс, 1987.
2. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. - М., 1984.
3. Дезамі Т. Кодекс спільності. - М.: Изд-во АН СРСР, 1956.
4. Ільєнко Е.В. Діалектична логіка. - М., 1984.
5. Ортега-і-Гассет Х. Що таке філософія. - М.: Наука, 1991.
6. Пригожин І., Стенгерс І. Порядок з хаосу. - М.: Прогрес, 1986.
7. Руссо Ж.-Ж. Трактати. - М.: Наука, 1969.
8. Рузавин Г.І. Методологія наукового дослідження. - М., 1999..
9. Сучасна світова філософія. - М.: Наука, 2006.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Філософські дисципліни. Питання до іспитів і заліків для студентів-заочників. Методичний посібник. Вид. 2-е, уточнене і доповнене. Одеса: ОНМУ, 2008. (Електронна версія).
2. Голошубова А.А., Куліченко В.В. Конспект лекцій з філософії (електронна версія).
3. Електронний журнал філософського факультету Національного університету. Режим доступу: (http://www.argumentation.spb.ru/_rus/authors.htm).